

מבט פיתאומי לתוך עולם שבו נעלמים אנשים מכדי להשאיר אחריהם עיקבות

ישראל היא אי בודד בעולם. היא עסוקה כל כולה בבעיותיה שלה, הפנימיות והחיצוניות. שאר העולם אינו מעניין את הישראלי המצוי.

אולם יש והעולם חודר בכוח אל תודעת הישראלי. השבוע הוא עשה זאת פעמיים. משני כיוונים. עיני ישראל הפנו לשתי ארצות בחצי השני של כדור-הארץ: קנדה בצפון וארגנטינה בדרום.

תחליף למולדתה. אירועי קנדה גרמו להתרגשות חיובית. במשך שבע למחות השבוע היה רוב הציבור צמוד למקלטי הרדיו והטלוויזיה, עקב אחרי אירועי הארץ לימיאדה — אף שישאל עצמה תפסה בהם חלק קטן מאד.

התרגשות כבירה זו, שעוררה האילימי פיאדה גם אצל מאות אלפי ישראלים שאין להם שום עניין בספורט בשאר ימות השנה, לא בישראל ולא כל שכן בעולם, אישרה כמה תיאוריות הרווחות בעולם. בעיקבות מחקריו של הפרופסור האוסטרי קונראד לורנץ.

לפי תיאוריות אלה, הספורט הוא תחליף

במיתקנייהתעמלות. איש לא הצטער על כך.

שיטות הגסטאפו. שונה לגמרי היתה הפגיעה הארגונית בשלוות-נפשו של האדם הישראלי.

אמריקה הדרומית שייכת לאותם חלקי-עולם. שהציבור הישראלי אינו רוצה לדר-עם מה קורה בהם. במערפל ידוע לכל שברוב הארצות בתתי-בשת זו שולטים מישטר-עריצות. ששיטותיהם אינן שונות משיטות הנאצים. הם מגינים באלימות אכזרית על זכויות של מעמד מיוחס קטן, ונגדם קמות תנועות מחתריות אלימות. מחוסר כל אפשרות חוקית למאבק למען רפורמה.

שיטות פסולות מעוררות זעם בישראל. כאשר הן מופעלות בברית-המועצות או בארצות-ערב — כי או הן פועלות נגד יהודים, והתגובה עליהן משתלבת יפה במדיניות-החוקן הישראלית. אך כאשר משמעות בעולם טענות נגד עינניים ומחד נותרו ברברים בצ"ל או באורוגוואי, מגיב הישראלי הממוצע במשיכת-כתפיים. גם כאשר הכריזה אשה ישראלית שברי-תרישבת לפני השגרירות של אורוגוואי, בתביעה ששילטונות אותה מדינה יודיעו לה על קורות אביה שנאסר ונעלם שם, לא עורר הדבר תגובה כלשהי בישראל. התגובה האינסטינקטיבית היתה: "מה היא מבלבלת את המוח?"

אולם השבוע קרעה יד אכזרית את מסך האדישות. המציאות הנוראה של מישי-טריה-עריצות הדרום-אמריקאיים חדרה פיתאום לישראל.

שתדלנות הגטו. לשיבעה שליחים ציוניים בארגנטינה קרה מה שקרה לרבי-

שר-החוקן אהרן סגנון של הגטו

בות גברים ונשים אחרים בארגנטינה, בצילה, באורוגוואי, כבאריל ובמדינות אחרות. היילים פרצו לביתו של שליח, אסרו אותו ואת אשתו. עיקבותיהם נעלמו, כמו שנעלמו עיקבות היהודים במישטר הנאצי, "בלילה ובערפל".

השילטונות הכחישו כל ידיעה על גורלם. האם נרצחו? האם עונו עד מוות? האם נשלחו למחנה-ריכוז מוסתר?

חמישה שליחים אחרים נעלמו בנסיבות דומות, כאשר נמצאו בנמלת-עופה. אילו קרה הדבר באוגנדה או ברוסיה, היתה קמה בישראל זעקה של חרדה, שי-היתה נשמעת מסיב כדור-הארץ. אולם בדרום-אמריקה שורר מצב עדין. אין ישר-ראל מתנגדת עקרונית למישטר-עריצות פאשיסטיים שאינם פועלים נגד ישראל. לכן טיפל משרד-החוקן בפרשה בכפפות של משי ובקול נמוך, כימעט בהתפסות שהיתה אופיינית בעבר ליהודונים בגטו.

אפשר היה רק לקוות, כי עריצי ארגני-טינה יתחשבו בתחוננים שתדלניים אלה, וישחררו את השליחים. אם כן, תישא הפרשה לפחות פרי אחד: אורחי ישראל למדו לפתע לדעת מה קורה בשטחים נרחבים בעולם, שאינם מעניינים אותם בדרך-כלל כהואיה.

הממשלה

העכבר שאג

הד"ע יצאו לקרב נגד החוק השערורייתי — ושותפיהם הנחילו להם ניצחון קל וזול

אם סבר מישוה כי מיבצע-אנטבה יוקוף את גו הממשלה, ויחזיר לראשה את כוח-ההכרעה כלפי פנים שחסר לה, הרי נסתבר השבוע כי טעה.

פרשת קדום נותרה ללא טיפול וללא הכרעה. אין ספק כי הממשלה ממשיכה לפחד מפני קומץ פורקי-העול ושותפיהם — מהרגם שותפים אלה יושבים בממשלה עצמה ונתמכים על-ידי מנחם בגין, שהפך לאחרונה יריד קרוב של יצחק רבין.

וכאילו לא די בכך, התפרסמה השבוע שערורייה נוספת, מאותו סוג: התנחלות חוקית-למחצה אחרת, בעופרה, שמעולם לא אושרה על-ידי הממשלה כיישוב-קבע, נהנית מתמיכה כספית גלויה של משרד-הפנים המפד"ל. נראה כי שר-הפנים, יוסף בורג, סבור כי מסוכן פחות לגעוץ סכין בנבו של ראש-הממשלה, מאשר לעורר את זעמם של זבולון המר וגייסותיו.

אך לא רק מפני החולדות הלאומניות חוששת הממשלה. גם עכבר שואג יכול להבהיל אותה. זאת הוכיח השבוע השותף הוטר בקואליציה, מיפלגת ה"ע.

המיפלגות החלולות. במשך ארבע שנים הכינה הממשלה את חוק ביטוח-הבריאות, שאינו אלא כסות חוקית להאדרת קופת-החולים של ההסתדרות והקופות ה"טונות, על חשבון הציבור.

חוק זה הוא הליך מביטוח-הבריאות ה"ממלכתי, המקובל במדינות-רוחה מודרניות מתוקנות, כמו בריטניה. מטרתו היא לחוק-אחוזות מיפלגותיות, על-פי מפתח של "שמור לי ואשמור לך", ולהעביר את כספי הציבור לידי המיפלגות.

כל זה היה ברור למן הרגע הראשון של הופעת הצעת-החוק הזאת בורה הציבור-רית, עוד בימי הכנסת הקודמת. שוחרי ה"בריאות-הממלכתית, ובראשם מיטב הרופאי, פסלו את ההצעה ודחו אותה.

אולם שום מיפלגה לא יצאה מכליה כדי להילחם במזימה בעודה באיבה.

מחוגי הש"עוץ. גם מיפלגת ה"ע יש בה שלוש שנים בחיבוק-ידיים, צפתה ב"שלווה אולימפית בהכנות לקבלת החוק, לפתע הציצה בשעוץ, ופרצה בזעקה קור-עתלב.

השעוץ הראה כי הגיעה שנת-הבחירות. עם הופעתו של ייגאל ידן בזירה, החמיר מצב המיפלגה. ציבור-הבחורים שלה קטן במילא, וגייסת רסיסים שונים שקמו ב"קירבתה, בצד האיום של ידן, עלולה ל"ביא עליה שואה. מה גם שבמשך שלוש שנים הצטיירה דמותה כמיפלגה מיסחרית, העושה עסקים מצויינים בממשלה. נהנית ממישמי הארץ ואינה לוחמת על דבר.

חוק ביטוח-הבריאות בא ל"ע ברעג הד-נכון, ההתנגדות לו היא פופולארית, במייו-הד בחוגים שאליהם פונים ה"ע. המיפלגה נאחזה בהודמנות בשתי ידיה. פתחה במאבק איתנים נגד החוק, השמיעה אפילו את ה"איום הנורא-מכל: פרישה מקואליציה.

העכבר ניצח. בממשלה עצמה לא היה איש שהתייחס לאיום בריצינות, אך הכל הבינו את צרותיהם של ל"ע. באווירה של "שמור לי ואשמור לך", היו הכל מוכנים להגחיל ל"ע ניצחון קטן וזול.

לכן החליטה הממשלה, השבוע, לדחות את קבלת החוק בכמה חודשים, עד לחור-רף, קופת-החולים הכללית, שהעלתה זה-עתה את מיסיה ושחטלה תוליים על קבלת רשות, נאלצה להתמתן עוד זמן-מה ל"הגשמת חלומה, בהצבת-החוק.

העכבר שאג וניצח את האריות.

* טיעות העולם הזה — כוח חדש לחמה, בכנסת השישית והטביעית, בתוקף למען הנהגת שירות-בריאות ממלכתי חינם לכל, תוד הגאמת קופות-החולים. בשלב מסוים יינגלג שר-הבריאות דאז, ישראל ברזיל, על אורי אבנרי: "אחה נשאת התחיל ה"אחרון בשדה-קרב זה..."

צעירה ישראלית

זעקת: "אבי"

נאסר, עונה ונעלם

באורוגוואי!

ה"מישטרה החשאית לא תניה לך לחיות בשקט. מוטב שתדל למחתרת!" כך הוזחר אדוארדו בלייר (48), יהודי וחבר הוועד-המרכזי של ה"מיפלגה הקומוניסטית באורוגוואי, ימים אחדים אחרי שפרצה שם המהפכה הצב-אית, ב"27 ביוני 1973.

שנתיים ימים חי אדוארדו במחתרת, ב"תיקוה שהשילטונות יפסיקו את רדיפת הקומוניסטים. משך כל אותן שנים שמר על קשר-מיכתבים הדוק עם בתו אירנה (26), הנמצאת בישראל מזה שמונה שנים

ה"אירנה לווינהוף (בלייר), ה"נאבכת לשחרור אביה ש"נעצר על רקע פוליטי באורוגוואי, אירנה, אחות בבית-החולים איכילוב, טיימה בימים אלה שביתח-שבת בת שלושה ימים ליד בניין שגרירות אורוגוואי בירושלים.

בת ואבא

אירנה (משמאל) עם אביה אדוארדו בלייר, שנעלם באורוגוואי לפני חודשים אחדים. אירנה נפגשה עם אביה ב"27 באירופה. היתה זו פגישתם האחרונה. ועובדת כאחות בבית-החולים איכילוב בתל-אביב, מיכתבו והורחו מאורוגוואי ונשלחו אליה באמצעות אנשי-קשר, ב"אירופה ומאוצות-הבריית.